

Torsdag 2026-04-23

Klockan 09-12:00

Plats: Umeå Universitet, Lokal:

Samhällsvetarhuset

Kallade:

Bygderådet Umeå: Alf Söderlund, Eva Lindman, Roger Sandström, Hans Weinehall

Västerbottens idrottsförbund: ~~Nielas Bromark, Mikael Eriksson~~Enskild förening på Umeå landsbygd: Maria Bergstén Stöckebygdens Utveckling, Olle Nygren
Holmöns utvecklingsforumFöretagarna Umeå: Vakant, ~~Torbjörn Wennebro~~LRF Umeå: Per-Gunnar Olofsson, ~~Ingvar Persson~~Enskilt företag på Umeå landsbygd: ~~Kristina Johansson, Emma Börnerberg~~

Umeå universitet: Marco Eimermann

SLU: vakant

Coompanion Västerbotten – Cathrin Sandström

Umeå kommun: Mikael Berglund, ~~Mattias Larsson~~, Bore Sköld, ~~Elmer Eriksson~~.~~Jennie Bergvall Kalén~~ handläggare, Linn Alexandersson handläggare, Elin Lindqvist
sekreterare

Inbjudna gäster:

Emma Lundholm, Forskningsprojektet Zoomtowns Umeå Universitet

LBR:s mötesagenda är indelad enligt dessa kategorier:

<i>Förutsättningar: ex. infrastruktur, kommunikationer, byggande, service</i>
<i>Lokalt näringsliv: företagande, ex. besöksnäring, skogs- och lantbruk</i>
<i>Hållbar utveckling: ex. miljö/klimat, attraktivitet, kultur, föreningsliv, jämställdhet, mångfald</i>
<i>Övergripande</i>

Ärende	Omfattning
Agenda	<ul style="list-style-type: none"> • Hej och välkommen (Mikael) • Forskningsprojektet Zoomtowns (Emma Lundholm, docent i kulturgeografi vid Umeå Universitet) • Landsbygdsstrategernas punkter ink. Landsbygdssvepet • Runda mellan rådsledamöterna • Tid för diskussion i arbetsgrupper + kort redovisning i helgrupp • Övrigt • Avslut
Forskningsprojektet Zoomtowns, Emma Lundholm, docent kulturgeografi	<p>Emma berättar att forskningsprojektet Zoomtowns undersöker hur distansarbete, digital teknik och ökad mobilitet påverkar människors boendeval och landsbygdsutvecklingen. Resultaten visar att fler kan bo längre från jobbet tack vare digital teknik och ändå arbeta effektivt, vilket gör landsbygderna mer attraktiva. Sociala medier som sprider inspiration kring att leva ett "landsbygdsliv" ökar också intresset för alternativa boendeformer.</p> <p>Distansarbete ersätter ibland flytt till staden och gör det möjligt att kombinera arbete i staden med boende på landsbygderna. Samtidigt pendlar många fortfarande till arbetsplatsen ibland, men accepterar längre resor eftersom de inte behöver resa varje dag. Exempelvis nämns ingenjörer som kan tänka sig upp till två timmars enkel pendling om de bara behöver vara på kontoret ett par dagar i veckan.</p> <p>Pandemins påverkan</p> <p>Pandemin innebar ett genombrott för distansarbete och förändrade synen på landsbygderna. Tätbefolkade städer upplevdes som mer riskfyllda, medan landsbygderna sågs som tryggare och luftigare. Detta ledde till ökad utflyttning från städer och mer tid i fritidshus och fjällstugor.</p> <p>Samtidigt visar forskningen att förändringarna inte verkar vara permanenta. Efter pandemin har många arbetsgivare börjat minska möjligheten till distansarbete, och mobilitetsmönstren verkar gradvis återgå mot tidigare nivåer.</p> <p>Multilokalt boende och "osynlig" befolkning.</p> <p>En central del av projektet handlar om människor som bor på flera</p>

	<p>platser – exempelvis i stadslägenhet och fritidshus. Dessa personer tillbringar mycket tid i mindre kommuner utan att vara folkbokförda där. Forskarna beskriver detta som landsbygdernas "osynliga" befolkning.</p> <p>Denna grupp kan vara viktig för lokala ekonomier genom konsumtion och nyttjande av service, men eftersom kommunalskatten betalas någon annanstans skapas även problem för mindre kommuner. Kommunerna får ökade belastningar på service och infrastruktur utan motsvarande skatteintäkter. Exempel från Örnsköldsvik visar att antalet arbetstillfällen ökat utan att antalet folkbokförda gjort detsamma.</p> <p>Forskarna använder bland annat mätningar från register över fritidshus, mobiltelefondata för att mäta aktivitet och närvaro, analyser av rörelsemönster före, under och efter pandemin.</p> <p>Studierna visar att aktiviteten minskade i vissa kustkommuner under pandemin men ökade i fjällområden med många fritidshus. Många tillbringade längre perioder i sina fritidshus, även under arbetsveckor.</p> <p>Projektets resultat pekar på att:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Distansarbete har ökat möjligheten att bo längre från arbetsplatsen, multilokalt boende blivit vanligare och mer accepterat. Vissa landsbygdsområden gynnas, särskilt där bredband och service fungerar väl, men utvecklingen riskerar också att förstärka redan existerande regionala skillnader. - Forskarna ser ännu inget tydligt tecken på ett permanent och dramatiskt skifte där stora grupper permanent flyttar till landsbygderna. Däremot har pandemin visat att arbete, boende och vardagsliv blivit mer flexibla än tidigare. <p>Läs mer om projektet här: Zoomstäder, mobilitet och landsbygdens "osynliga" befolkning</p>
<p>Landsbygdstrategernas punkter ink. Landsbygdssvepet</p>	<p>Mobilt Byakontor – turnéschema 2026</p> <p>Linn påminner om turnéschemat för 2026 och uppmanar ledamöterna att hjälpa till att sprida informationen om Mobilt</p>

Byakontor med tillhörande turnéschema som finns på landsbygdswebben här: [Mobilt byakontor - Umeå kommun](#)

Turnéschemat för resterande träffar 2026:

- 3 juni – Botsmark
- 27 augusti – Täfteå
- 24 september – Fällforsån
- 22 oktober – Hössjö
- 26 november – Håkmark
- 10 december – Djäkneböle
- Information och länk till umea.se ska skickas med och deltagarna uppmanas att sprida informationen vidare.

LLU-stödet

Linn berättar att nu finns årsrapporten för LLU-stödet under 2025 tillgänglig på landsbygdswebben: [Beviljade landsbygdsprojekt - Umeå kommun](#). Ledamöterna uppmanas till att sprida rapporten som inspirationsunderlag till föreningar gällande vad dom kan söka landsbygdsutvecklingsstöd för.

Linn nämner också att den riktade satsningen under februari-april som möjliggjorde att föreningar kunde söka landsbygdsstödet för inköp av en digital skärm blev lyckad. Totalt har sju föreningar beviljats bidrag för inköp av digital skärm vilket är: Holmön, Brattby/Gubböle, Brännland, Överboda, Kroksjö, Klabböle och Norrbyn.

Avslutningsvis har cirka 190 000 av totalt 395 000 kronor använts av landsbygdsstödet budget för 2026.

Verksamhetsplan LBR 2026

Linn berättar att verksamhetsplanen för 2026 är reviderad och att några små ändringar gjorts, bland annat har en ny arbetsgrupp tillsatts som kommer fokusera på beredskap (*detta utifrån önskemål från rådsledamöterna*).

Inför nästa år vore det bra om verksamhetsplanen blir klar tidigt på året, så att den inte beslutas så sent som i år.

Fortsättningsvis ställer hon frågan till ledamöterna om det finns frågor eller om vi kan besluta verksamhetsplanen.

Beslut: Ledamöter beslutade att fastställa verksamhetsplanen.

Landsbygdsriksdagen 29–31 maj i Skellefteå

Linn berättar att arbetet inför landsbygdsriksdagen pågår för fullt. Umeå kommun kommer arrangera en inspirationsresa med buss på fredagen som avgår från Umeå till Skellefteå samt ett kunskapsseminarium på lördagen. Utöver det kommer vi synas på plats under helgen genom en monter. Linn nämner också att även Länsstyrelsen Västerbotten kommer arrangera en inspirationsresa från Umeå till Skellefteå under fredagen. Avslutningsvis är det jätteroligt att samtliga fyra politiker från LBR deltar under helgen.

Läs mer om programmet för helgen här: [Program - Landsbygdsriksdagen](#)

Projektinfo: Pilotmiljöer för klimatanpassning – resilienta lokalsamhällen

Linn berättar att projektet, som drivs av föreningen Stöckebygdens utveckling, startade februari 2026 och pågår fram till juni 2029. Det är finansierat av både Tillväxtverket och Region Västerbotten samt att föreningen även beviljats tillväxtanslag från Umeå Kommun. Samarbetspartners är Arkitekthögskolan, Vilhelmina kommun, Hela Sverige Ska leva och Umeå Kommun.

Projektet syftar till att stärka klimatanpassning och beredskap i norra Sveriges landsbygder genom lokala, naturbaserade och cirkulära lösningar för mat- och vattenförsörjning.

Totalt består projektet av fem fokusområden: Vattenförsörjning, odling, förädling/lagring, framtagande av analysverktyg och undersöka en anpassad modell för trygghetspunkter.

Exempelvis kommer en skogsträdgård att testas med odling av nötter, bär och svamp samt att ett kretsloppsväxthus som använder spillvärme kommer utredas som en möjlighet (dock inte testas inom projektet). Möjligheten att omvandla regn- och snövatten till dricksvatten kommer också undersökas.

Umeå Kommun ansvarar för ett arbetspaket som handlar om att utveckla en anpassad modell för trygghetspunkter i samverkan mellan

kommun och idéburen sektor. Som ett första steg kommer en omvärldsanalys att genomföras för att samla in erfarenheter från andra kommuners arbete med beredskap i samverkan med civilsamhället. Bland annat genom att kartlägga arbete med Säkerhets- och trygghetspunkter men även andra samverkansformer.

Omvärldsanalysen kommer sammanställas under våren 2027 och fungera som ett underlag när projektet under 2028-2029 utvecklar en anpassad modell för ett resiliensnav i samverkan med civilsamhället.

Parallellt med projektet har Stöckebygdens Utveckling också skickat in en projektansökan till Arvsfonden om att skapa en bagarstuga, kök med förädlingsutrymmen, hantverkslokal och förrådsdel i ladan intill Mötesplats Stöcke. På kortsidan finns även tankar på att bygga upp ett växthus. Just nu inväntar föreningen besked som förväntas komma i början av juni.

Läs mer om projektet här: [Pågående landsbygdsprojekt - Umeå kommun](#)

Landsbygdsdagen

Linn berättar att hon och Jennie har landat i att ställa in landsbygdsdagen 2026. Bakgrunden är att Linn går på föräldraledighet i augusti och Jennie lägger 50 % av sin tid i Holmö-projektet *"Med ön som katalysator"*, vilket gör att tiden inte riktigt räcker till i år.

Dessutom är det valår vilket gör att även politikerna har fullt upp.

Förslaget till ledamöterna är i stället att arrangera en enkel "introduktionskurs" i landsbygdsutveckling för nya politiska ledamöter våren 2027 och arrangera en landsbygdsdag hösten 2027.

Gruppen bedömde att detta var ett rimligt upplägg och betonade vikten av att hålla i gång pågående arbete.

Landsbygdsvepet

- En ny obemannad 24-food butik öppnar i Rödå 18 april. Det blir tredje butiken som företaget öppnar i Umeå. Sedan tidigare driver dom även den obemannade butiken i Stöcke och Sörfors.
- Arrangemanget *"Jorden och skogen i stan"* kommer genomföras på Forsslunda 9–10 september 2026.
- Leader idériket Umeåregionen har en satsning som möjliggör att företag i Umeåregionen kan söka upp till 50 000 kronor för

	<p>att utveckla nya produkter, testa en idé eller ta fram nya tjänster. Här finns mer information: Mikrocheck företag - Leader Idériket Umeåregionen 2030</p>
<p>Runda mellan rådsledamöterna</p>	<p>Alf, Bygderådet; Lokalsamhällen behöver involveras tidigare i kommunala processer och samhällsplanering. Flera exempel finns där byar själva löst viktiga frågor, bland annat skolfrågor i Stöcke och Rödåsel samt äldreboendet Sjöbacka i Taveljö. Autonoma transporter behöver hjälp av lokalsamhället för att lösas, vägbelysning löser lokalsamhället förhoppningsvis också. Lokalsamhället hittar lösningar snabbare och mer effektivt än kommunen och därför bör vara med tidigt i planering.</p> <p>Bygderådet går också i tankarna att byta namn, eftersom Bygderådet och Landsbygdsutvecklingsrådet lätt förväxlas för utomstående. Här önskar Alf inspel från rådet.</p> <p>Roger, Bygderådet; betonar vikten av att begränsa byggnation i jordbruksområden i Stöcksjö för att bevara byn som jordbruksbygd. Åkermarken används aktivt och anses viktig att skydda.</p> <p>Eva, Bygderådet; lyfte svårigheter för medborgare att få kontakt med kommunen och efterfrågade bättre dialog samt digitala lösningar som gör det möjligt att ta del av exempelvis kommunala utställningar även från landsbygderna.</p> <p>P-G, LRF; inte så stora aktiviteter, lokalt delat ut potatis i Taveljöområdet, i samarbete med TuRe.</p> <p>Maria, enskild förening på Umeå landsbygd (Stöckebygdens utveckling); Projektsamarbete kring obemannade matbutiker i Kramfors samt arbete med hållbara mötesplatser på landsbygderna pågår.</p> <p>Leader arbetar nu inför nästa programperiod 2028–2034, men framtiden är osäker. EU diskuterar förändringar där flera fonder kan slås ihop till en gemensam nationell plan. Detta gör att det ännu är oklart hur stor budget Leader kommer att få framöver. Någon tydlig politisk inriktning väntas inte före oktober 2026.</p>

	<p>Cathrin, Coompanion; ställer frågan om vad som är status med plattformen Bygdetorget. Som Cathrin förstått det var tanken att synliggöra lokala resurser och tjänster på en slags digital anslagstavla.</p> <p>Linn svarade att Umeå kommun drev ett projekt under 2023–2024 tillsammans med Umeå Universitet och Örnsköldsviks kommun med fokus på företagande på landsbygder. Under projektet utvecklades plattformen Bygdetorget. Nu har föreningen Hållbar Utveckling i Stöckebygden tagit på sig att fortsätta att drifta och utveckla Bygdetorget. Cathrine uppmanas ta kontakt med föreningen via: foreningenhus@gmail.com</p> <p>Mikael (S) ordförande LBR, och Bore (V) ledamot LBR, uttrycker vilja att förbättra samarbetet med landsbygderna och utveckla nya arbetssätt för dialog och planering. Medel har avsatts för landsbygdsplanering och två tjänster arbetar med frågorna. Flera aktuella planeringsfrågor nämndes:</p> <ul style="list-style-type: none"> - möjligheter att förenkla regler i vissa områden utan områdesbestämmelser, - arbete med seniorboenden i exempelvis Hissjö, - detaljplan för Tavel sjö, - ny förskola i Yttersjö. <p>Behovet av seniorboenden nära service och kollektivtrafik. Kooperativa hyresrätter är en möjlig lösning, bland annat i Tavel sjö.</p> <p>Olle, enskild förening på Umeå landsbygd (Holmöns Utvecklingsforum); Flera initiativ på Holmön på g. Brandväret får utökade trygghetsuppdrag och en digital skärm köps in till Prästgården som ska kunna användas till exempelvis bio, opera, gympa och möten. En byggnadsvårdsskrift tas fram med stöd från länsstyrelsen och LLU.</p> <p>Marco, Umeå Universitet; bjöd in till workshop inom biosfärområdet Vindelälven med fokus på klimatklok och rättvis ekonomi.</p>
<p>Tid för diskussion i arbetsgrupper + kort redovisning i helgrupp</p>	<p>Skola/förskola och byggande (slogs ihop under mötet)</p> <p>Gruppen behöver mer tid och hann inte slutföra arbetet. Däremot föreslog Cathrine en idé om att arrangera ett kunskapshöjande seminarium via Coompanion där Jonas Lagander bjuds in som är</p>

	<p>kunnig inom bygggemenskaper. Även Bostaden och Nätverket för hållbart byggande kan vara ett relevant forum/nätverk att besöka för att informera om bygggemenskaper.</p> <p>Beredskap</p> <p>Gruppen önskar göra en kartläggning om hur olika föreningar inom Umeå Kommun jobbar med beredskap. Här finns tankar på att skicka en enkät via kommunens föreningsregister som ett första steg. Därefter är tanken att återkoppla till föreningarna med konkreta tips och information gällande vad föreningarna kan göra redan nu för att stärka sin lokala beredskap.</p> <p>Gruppen vill även få en bättre bild över av vad kommunen gör för landsbygderna inom beredskap.</p> <p>Avslutningsvis förtydligade Linn att tanken är att arbetsgrupperna själva ska ta ansvar över att driva arbetet framåt men att hon och Jennie kan vara behjälpliga med kontaktuppgifter.</p> <p>Dialogerna fortsätter i juni.</p>
Övrigt	Rådet gratulerade Alf som blivit tilldelad priset Årets landsbygdsutvecklare i Västerbotten av Hela Sverige ska leva.
Kommande LBR möten 2025	<ul style="list-style-type: none"> • 8 juni, sommaravslutning vid Kvarken Fisk • 24/9 • 3 december
Nästa möte, 8 juni	Kvarkenfisk, Rovögern

Sammanställt av:

Elin Lindqvist för Mikael Berglund, Jennie Bergvall Kalén, Linn Alexandersson

Webbsida: www.umea.se/lbr